

**MODLITE SA,
ABY STE ZVÍTAZILI
NAD SATANOM**

DIEGO MANETTI

BOJ PROTI DIABLOVI

V POSOLSTVÁCH MEDŽUGORIA

 ZACHEJ.sk

BOJ PROTI DIABLOVI

V POSOLSTVÁCH MEDŽUGORIA

Diego **Manetti**

BOJ PROTI DIABLOVI

V POSOLSTVÁCH MEDŽUGORIA

**MODLITE SA,
ABY STE ZVÍTAZILI
NAD SATANOM**

© 2017 Edizioni San Paolo s.r.l.
Piazza Soncino 5 - 20092 Cinisello Balsamo (Milano) - ITALIA
www.edizionisanpaolo.it

Z talianskeho originálu: *Pregare per vincere Satana. La lotta contro il diavolo nei messaggi di Medjugorje*

Vydal: © Zachej.sk, 2020

Preklad: © Martin Csontos

Grafika: © Bookwork.sk

Jazyková korektúra: Zuzana Hašková

Citácie sú uvedené podľa:

Biblia - Starý a Nový zákon, katolícky preklad, SSV, 2016

Katechizmus Katolíckej cirkvi, SSV, 2017

Posolstvá Kráľovnej pokoja Medžugorie, Komunita Svetlo Máriino, 2019

ISBN: 978-80-8211-199-9

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať v akejkoľvek podobe alebo akýmkoľvek spôsobom (elektronicky, mechanicky, fotokópiami alebo iným spôsobom) bez súhlasu vlastníka autorských práv.

ÚVOD

V posolstvách Kráľovnej pokoja z Medžugoria sa často hovorí o satanovi, a to najmä ako o ničiteľovi a zvodcovi, čo zodpovedá Ježišovej definícii, podľa ktorej je diabol „luhár“ a „vrah“ (porov. Jn 8, 44). Keďže sa v nich zreteľne črtá obraz diablovej identity, možno povedať, že obsahujú démonológiu v pravom zmysle slova. V tejto knihe ju podrobíme výskumu, pričom budeme hľadať prvky zhody s učením Katolíckej cirkvi.

So zreteľom na tento cieľ bude najprv potrebné, aby sme v základných rysoch predstavili fenomén medžugorských zjavení ako širší kontext posolstiev, ktoré budeme skúmať.

1. Zjavenia v Medžugorí a ich miesto v Máriinom pláne

Celý príbeh sa začal v Medžugorí, dedinke, ktorá sa nachádza v dnešnej Bosne a Hercegovine. Šesť detí, ktoré sú dnes dospelými ľuďmi s vlastnými rodinami, v roku 1981 vyhlásilo, že sa im zjavuje Panna Mária, ktorá sa im predstavila ako „Kráľovná pokoja“ (pozri posolstvo z 2. februára 1982). Nasledujúci deň po prvom zjavení, ktoré sa odohralo 24. júna 1981 a pri ktorom bolo účastných niekoľko detí z tejto malej obce v bývalej Juhoslávii, sa Panna Mária zjavila šiestim vizionárom, ktorým sa zjavuje podnes: Ivanke Ivanković (ktorá mala v čase prvého zjavenia 15 rokov), Mirjane Dragicević (16 rokov),

Vicke Ivanković (17 rokov), Ivanovi Dragicević (17 rokov), Jakovovi Colo (10 rokov) a Mariji Pavlović (17 rokov).

Keď sa rozniesol chýr o zjaveniach, na spomínané miesto začalo prichádzať množstvo ľudí – veriacich i zvedavcov –, spočiatku len z okolitých dedín, potom z rozličných častí Juhoslávie a napokon sem začali prúdiť zástupy z celého sveta. V súčasnosti sa odhaduje, že Farnosť svätého Jakuba v Medžugorí navštívi ročne vyše dvoch miliónov pútnikov.

Takýto mohutný pohyb vzbudil hneď na začiatku pozornosť Cirkvi, ktorá k tomuto fenoménu zaujala aj oficiálne stanovisko – urobila tak v roku 1991 prostredníctvom tzv. „Zadarskej deklarácie“. Aktuálne sa pripravuje ďalší dokument, ktorý bude zostavený na základe výsledkov práce medzinárodnej komisie vedenej kardinálom Camillom Ruinim.

Zjavenia v Medžugorí sú súčasťou celkového kontextu moderných mariánskych zjavení, skrze ktoré Panna Mária, po tom, čo „priložila pomocnú ruku“ k uskutočneniu prvého Ježišovho príchodu na našu zem, ktorý sa odohral pri jeho vtelení, pripravuje jeho druhý príchod na konci časov. Takúto interpretáciu úlohy Panny Márie v dejinách spásy predkladá svätý Ludovít Mária Grignion z Montfortu (1673 – 1716):

„Ježiš Kristus prišiel na svet prostredníctvom presvätej Panny Márie a takisto jej prostredníctvom musí kraľovať vo svete. [...] tá, ktorá ho dala svetu prvý raz, prinesie ho svetu v žiare i druhý raz.“¹

¹ SV. LUDOVÍT MÁRIA GRIGNION Z MONTFORTU, *O pravej úcte k Panne Márii*, Montfort, Bratislava 2010, č. 1, 13.

Ide o vysvetlenie, ktoré sa opiera o opis úlohy Panny Márie ako ženy, ktorá bude odporovať starému hadovi a pekelnému drakovi, ako ho podáva Kniha Genezis a Jánova Apokalypsa:

„Tu povedal Pán, Boh, hadovi: „[...] Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi tvojím potomstvom a jej potomstvom, ono ti rozšliape hlavu a ty mu zraníš päťu“ (Gn 3, 14-15). „Potom sa na nebi ukázalo veľké znamenie: Žena odetá slnkom, pod jej nohami mesiac a na jej hlave veniec z dvanástich hviezd. Bola ťarchavá a kričala v bolestiach, lebo mala rodiť. A bolo vidieť aj iné znamenie na nebi: Veľký ohnivý drak; mal sedem hláv a desať rohov a na hlavách sedem diadémov; jeho chvost zmietol tretinu nebeských hviezd a vrhol ich na zem“ (Zjv 12, 1-4a).

Tento opis zápasu medzi ženou a drakom, ktorý sa stal reálnym najmä počas posledných dvoch storočí, predpovedal veľkolepý plán Božej prozreteľnosti: poslať Máriu z neba na zem, aby vystríhala ľudstvo pred satanovými úkladmi, ktorých cieľom je priviesť svet ku sebazničeniu a duše do večného zatratenia.

V súvislosti s významom a aktuálnosťou mariánskych zjavení môže byť užitočné pripomenúť si slová kardinála Ratzingera, ktoré povedal v rozhovore s Vittorioom Messorim:

„Žiadne súkromné zjavenie nie je nevyhnutnou súčasťou viery. Božie zjavenie sa završilo v Ježišovi Kristovi. On sám je definitívnym Zjavením. Pravdou je však aj to, že nemôžeme zabrániť Bohu, aby hovoril aj dnes prostredníctvom

jednoduchých ľudí, ale aj mimoriadnych znamení, pranie-
rúcich nedostatky kultúry poznačenej racionalizmom
a pozitivizmom, ktorá ovláda naše myslenie. Zjavenia, kto-
ré boli oficiálne schválené Cirkvou – predovšetkým lurds-
ké a fatimské –, zmysluplne a presne zapadajú do vývoja
života Cirkvi v priebehu posledných sto rokov. Okrem iné-
ho poukazujú na to, že Božie zjavenie – napriek tomu, že
je jedinečné, definitívne završené a ako také neprekona-
ateľné – nie je ničím strnulým a mŕtvym, ale je naopak živé
a vitálne. Ved' napokon – nezávisle od zjavení v Medžugo-
rí, o ktorých nemôžem vysloviť žiaden úsudok, pretože sú
ešte stále predmetom skúmania Kongregácie pre náuku
viery – jedným zo znamení našich čias je, že vo svete je
hlásených čoraz viac mariánskych zjavení.“²

Medzi mariánske zjavenia zaznamenané v 20. storočí
teda patria aj zjavenia v Medžugorí, o ktorých mnohí
veria, že sú završením stále prebiehajúceho procesu,
ktorý sa začal pred 200 rokmi. Potvrdzujú to aj niektoré
z posolstiev, ktoré adresovala Panna Mária vizionárom
z Bosny a Hercegoviny: „*Tieto moje zjavenia tu v Medžugorí
sú posledné, ktorých sa dostane ľudstvu. Neotáľajte s obrá-
tением!*“ (posolstvo zo 17. apríla 1982);³ a ďalej: „*Toto je posled-
nýkrát, čo som prišla vyzvať svet na obrátenie. Viac sa už na
zemi nezjavím: toto sú moje posledné zjavenia*“ (2. mája 1982).

² RATZINGER J. – MESSORI V., *Rapporto sulla fede*, Edizioni San Paolo, Cinisello Balsamo (MI) 2005, s. 112.

³ V nasledujúcom texte budú pri kompletných zneniach i úryvkoch jed-
notlivých medžugorských posolstiev uvádzané len príslušné dátumy
bez úvodnej frázy „posolstvo z“.

Panna Mária sa v Medžugorí predstavila ako *Kráľovná pokoja* – „*Chcela by som, aby sa sviatok Kráľovnej pokoja slávil 25. júna. Práve v tento deň totiž veriaci po prvý raz prišli na vršok, kde sa zjavujem*“ (2. februára 1982) – a povedala, že prišla, aby prebudila vieru a obnovila Cirkev.

Kráľovná pokoja tiež zverila vizionárom desať tajomstiev týkajúcich sa budúcnosti Cirkvi a sveta a vyzvala všetkých ľudí k tomu, aby prijali jej Syna za svojho Pána a tak spolu s ňou zvíťazili nad pekelným drakom a mohli sa tešiť z obdobia pokoja, ktorý zavládne vo svete⁴ predtým, než Kristus v záverečnom eschatologickom zápase definitívne zvíťazí nad satanom.

Dôvod, prečo sú medžugorské zjavenia fenoménom hodným pozornosti Cirkvi, nespočíva len v skutočnosti, že môžu predstavovať zavŕšenie vyššie opísaného Máriinho plánu. Sú evidované stovky prípadov zázračných uzdravení, správy o ktorých sa nachádzajú vo farskom archíve, hoci zatiaľ nebola ustanovená komisia, ktorá by ich preskúmala a posúdila ich charakter; ešte početnejšie sú osobné obrátenia, ku ktorým prišlo po vykonaní si púte do krajiny Kráľovnej pokoja, ako aj kňazské a reholné povolania, ktoré sa tu zrodili. Toto sú plody, ktoré

⁴ V posolstve z 25. decembra 1999 Panna Mária hovorí: „*Drahé deti! Toto je čas milosti. Deti moje, dnes vám osobitným spôsobom s malým Ježišom, ktorého držím vo svojom náručí, dávam možnosť, aby ste sa rozhodli pre pokoj. Skrze vaše ÁNO za pokoj a rozhodnutie pre Boha otvára sa vám nová možnosť pre pokoj. Len tak, deti moje, táto doba – storočie sa stane pre vás časom pokoja a blahobytu. Preto dajte malého novorodeného Ježiša na prvé miesto vo svojom živote a on vás povedie cestou spásy. Ďakujem vám, že ste prijali moje pozvanie.*“

za viac než 35 rokov trvania zjavení pred očami celého sveta podnietili desiatky miliónov pútnikov, aby sa vydali do Medžugoria. Stačila nákazlivá „reklama od človeka k človeku“, ktorá začala účinne pôsobiť omnoho skôr, než prepukol veľký záujem médií, ktorý pozorujeme v posledných rokoch. Fenomén Medžugorie dosiahol také rozmery, že taliansky novinár Vittorio Messori ho definoval ako „najväčšie pokoncilové masové hnutie v Katólickej cirkvi“.⁵

2. Satan vás zničí tým, čo vám ponúka

Čo chce uskutočniť, komunikuje Kráľovná pokoja prostredníctvom posolstiev, ktoré v pravidelných intervaloch zvestuje vizionárom a cez nich ich odovzdáva medžugorskej farnosti a celému svetu. Počet týchto posolstiev – po tom, čo sa v priebehu viac než 35 rokov udiali v Medžugorí desaťtisíce zjavení – už presiahol hranicu tisícky. My sa tu budeme zaoberať posolstvami spadajúcimi do obdobia od 24. júna 1981, čo bol prvý deň zjavení, do 25. júna 2016, keď sme si pripomenuli 35. výročie zjavení. Celkovo ide o 1 109 verejných posolstiev. Budeme pritom venovať osobitnú pozornosť jednej vybranej oblasti – démonológii –, a to najmä tomu jej aspektu, na ktorý nás upriamuje posolstvo z 25. marca 1990:

⁵ MESSORI V. – CAMMILLERI R., *Gli occhi di Maria*, Biblioteca Universale Rizzoli, Milano 2003, s. 243.

„Drahé deti! Ja som s vami, hoci si to neuvedomujete. Chcem vás ochrániť pred všetkým, čo vám satan ponúka⁶ a cez čo vás chce zničiť. Ako som nosila Ježiša vo svojom lone, tak aj vás, drahé deti, chcem priviesť k svätosti. Boh vás chce zachrániť, a preto vám posielá posolstvá prostredníctvom ľudí, prírody a mnohých vecí, ktoré vám môžu len pomôcť, aby ste pochopili, že musíte zmeniť smer svojho života. Preto, deti moje, pochopte veľkosť daru, ktorý vám Boh dáva skrze mňa, aby som vás chránila svojím plášťom. Ďakujem vám, že ste prijali moje pozvanie.“

Už samotný začiatok posolstva nám musí udrieť do očí: Panna Mária sa vyjadruje o diablovei takým spôsobom, akoby nám chcela povedať: *Satan vás zničí tým, čo vám ponúka*. Posolstvo vynáša na svetlo dve konkrétne stránky diablovho pôsobenia: ničivú zúrivosť a vábivé klamárstvo. Jedno i druhé nás bezprostredne odkazuje na definíciu diabla, ako ju predkladá Ježiš v Evanjeliu podľa Jána (8, 44), kde hovorí, že Zlý je „vrah od počiatku“ a „luhár a otec lži“.

Z tohto intuitívneho prvého kontaktu s našou problematikou vyplýva jedna otázka: Do akej miery korešponduje démonológia obsiahnutá v posolstvách z Medžugoria

⁶ V pôvodnom texte posolstva sa na tomto mieste nachádza chorvátske slovo *nuditi*, ktoré označuje ponuku s významom zvodného návrhu. To isté slovo je použité aj v chorvátskom preklade biblickej pasáže o prvotnom hriechu v *Gn 3*. Za lingvistické spresnenia pôvodných textov posolstiev Kráľovnej pokoja, ktoré uvádzam v knihe, ďakujem otcovi Draganovi Ružičovi, rehoľnému kňazovi pôsobiacemu vo Farnosti svätého Jakuba v Medžugorí, ktorý mi pomáhal pri preklade a objasňovaní niektorých kľúčových termínov.

s náukou o diablove, ktorá je zhrnutá vo vyššie uvedenej Ježišovej definícii?

So zámerom poskytnúť odpoveď na túto otázku najprv povedieme čitateľa do všeobecného rámca, v ktorom sa odohrávajú medžugorské zjavenia (1. kapitola), potom predstavíme medžugorské posolstvá ako celok (2. kapitola), aby sme následne mohli obrátiť pozornosť na tie z nich, ktoré výslovne hovoria o satanovi, čo nám umožní odhaliť ich démonologický obsah (3. kapitola); potom, čo oboznámime s katolíckou démonológiou v tých jej aspektoch, ktoré sa - vychádzajúc z vyššie uvedeného citátu z Evanjelia podľa Jána - týkajú atribútov diabla ako *luhára* a *vraha* (4. kapitola), v ďalšej časti knihy vyvodíme príslušné závery, ktoré nám potvrdia, respektíve vyvrátia počiatkové tvrdenia, prípadne upozornia na dodatočné prvky, pomocou ktorých bude možné zhodnotiť fenomén medžugorských zjavení v jeho komplexnosti (5. kapitola). Chceme zdôrazniť, že nemáme v úmysle predložiť vyčerpávajúci obraz katolíckej démonológie, ale zameriame sa len na témy, ktoré súvisia s učením obsiahnutým v Jn 8, 44 a ako také môžu poslúžiť na to, aby sme v ich svetle posúdili a zhodnotili démonologickú náuku, ktorá vyplýva z medžugorských posolstiev. Keďže medžugorská démonológia sa sústreďuje najmä na dve stránky satanovho pôsobenia - túžbu ničiť a podvodne zvädzať -, naše skúmanie katolíckej démonológie ako celku sa upriami na tieto dva atribúty. Bude teda akosi „ozvenou“ Ježišovej definície, podľa ktorej je diabol vo svojej najvnútornejšej podstate *luhárom* a *vrahom*.

* * *

Poznámka pre čitateľov

Fenomén predpokladaných medžugorských zjavení ešte stále prebieha a je predmetom vyšetrovania príslušných cirkevných autorít, a preto sa nemôžeme s definitívnou platnosťou vyjadriť o tom, či udalosti opísané v tejto knihe majú alebo nemajú nadprirodzený charakter. Bude sa teda o nich zmieňovať ako o ľudskom svedectve, bez toho, aby sme akýmkoľvek spôsobom predbiehali verdikt Cirkvi.

Napriek tomu sme sa, výhradne s ohľadom na ľahšiu čitateľnosť textu, rozhodli, že v ňom nebudeme používať frázy typu „Panna Mária sa údajne zjavila“, ale jednoduché formulácie ako „Panna Mária sa zjavila“. Obdobne sa budeme vyhýbať všetkým formuláciám, ktoré zdôrazňujú, že zjavenia sú nateraz považované za čisto ľudský fenomén. V knihe sa teda nebudú vyskytovať frázy ako „Deti tvrdia, že Panna Mária sa im predstavila ako Kráľovná pokoja“, a namiesto toho sa obmedzíme na jednoduché zreprodukovanie obsahu posolstva: „Panna Mária sa im zjavila ako Kráľovná pokoja.“ Z tých istých dôvodov používame termíny ako „zjavenia“ či „vizionári“, ktoré sú ešte stále v štádiu preverovania Cirkvi, bez úvodzoviek, aby bolo čítanie textu plynulé a hladké.

1

ZJAVENIA V MEDŽUGORÍ

Ak chceme vstúpiť do jadra fenoménu Medžugorie, bude vhodné, ak si najprv stručne priblížime jeho historicko-geografický kontext, osoby jednotlivých vizionárov, priebeh zjavení s osobitným zreteľom na problém „desiatich tajomstiev“ a aktuálne stanovisko Cirkvi, ktorá zatiaľ v tejto veci nevyslovila definitívny úsudok.

1. Historicko-geografický kontext zjavení

Predtým než si predstavíme hlavné črty udalostí, ktoré môžeme súhrnne nazvať „medžugorské zjavenia“, bude užitočné oboznámiť sa s niektorými historickými a geografickými údajmi, aby sme tematiku, ktorou sa zaoberá táto kniha, boli schopní vnímať v širších súvislostiach.

Medžugorie, čo v chorvátskom jazyku znamená „medzi horami“, je malá obec (v súčasnosti má niečo vyše 4 000 obyvateľov) v štáte Bosna a Hercegovina, ktorý sa nachádza na Balkánskom polostrove.

Tento polostrov sa rozkladá na ploche viac než pol milióna štvorcových kilometrov. Jeho hranice tvorí rieka Dunaj, Jadranské more, Egejské more a Čierne more. Ide o región prevažne hornatej povahy charakteristický na severe vlhkým a na juhu stredomorským podnebí. Pre svo-

ju geografickú polohu bol Balkánsky polostrov po stáročia dejiskom mohutných migračných prúdov, ktoré smerovali od východu na západ, čo viedlo k tomu, že sa tu sformovala pestrá zmes národov a etnických skupín: Slovincov, Chorvátov, Srbov, Bulharov, ale aj Talianov, Grékov, Albánov, Turkov a Maďarov. Ak chceme pochopiť spleť vývoj a vysokú „explozívnosť“, ktoré hlboko poznačili dejiny balkánskeho regiónu od najstarších čias až podnes, musíme mať neustále na zreteli túto etnickú pestrosť.

Balkánsky polostrov pôvodne obývali ilýrske kmene, avšak v 2. stor. pred Kr. si ho podmanili Rimania. Jeho evanjelizácia začala v priebehu 1. stor., takže svätý Pavol mohol v Druhom liste Timotejovi napísať tieto slová: „Títus [odišiel] do Dalmácie“ (2 Tim 4, 10). Evanjelium tu teda zapustilo korene hneď na začiatku kresťanskej éry, ale neskôr bolo miestne kresťanstvo vystavené neblahému vplyvu vpádov barbarských národov (zasahujúcich aj ostatné časti Rímskej ríše). Tie výraznou mierou prispeli k tomu, že počas stredoveku sa v regióne rozšírili rozličné bludné náuky a náboženské prúdy. Cirkev na túto situáciu pochopiteľne zareagovala – s cieľom posilniť kresťanstvo na Balkáne sem poslala františkánskych misionárov. Na územie dnešnej Bosny a Hercegoviny prišli už niekedy v polovici 13. storočia, aby energicky „reštartovali“ evanjelizáciu oblasti. Krátko nato však nastal dramatický zvrat, keď v roku 1474 ovládli Balkánsky polostrov Turci, ktorý ho držali v pevnom zovretí až do roku 1878. Ani tvárou v tvár násilnému útlaku kresťanov zo strany dobyvateľov sa zo srdca veriacich nevytratila nádej, čo bolo do veľkej miery zásluhou pokračujúcej prítomnosti synov svätého Františka z Assisi. Zatiaľ čo miestny biskup a diecéz-

ni kňazi postupne opúšťali tieto kraje a hľadali útočisko v Rakúsku a Benátskej republike, oni naďalej pomáhali kresťanom v Bosne a Hercegovine. To vysvetľuje, prečo miestni obyvatelia dodnes prechovávajú hlboké sympatie k františkánom: ustavične nosia v pamäti, čo pre nich urobili v čase tureckej nadvlády. I keby sa tak niekomu mohlo zdať, z hľadiska nášho skúmania nejde o okrajovú informáciu, keďže farnosť v Medžugorí aktuálne spravujú otcovia františkáni.

Keď sa na konci 19. storočia skončila turecká okupácia, Balkánsky polostrov padol za obeť expanzionistickým chútkam Rakúska, Ruska a opätovne aj Turecka, usilujúcich sa o získanie kontroly nad týmto územím. K tomu sa pridružila vzájomná nevraživosť medzi Srbskom, Čiernou Horou, Bulharskom, Rumunskom a Gréckom a hroziaca zrážka sa stala skutočnosťou. Tzv. „balkánske vojny“ (1912 - 1913) potvrdili výraznú politickú nestabilitu v regióne, ktorá však predznamenovala ešte dramatickejšie udalosti. Nie náhodou to bolo práve v Sarajeve, kde 28. júna 1914 - spáchaním atentátu na rakúsko-uhorského následníka trónu, arcivojvodu Františka Ferdinanda - preskočila iskra, ktorá roznieťla požiar prvej svetovej vojny. V roku 1918, po skončení konfliktu, v ktorom prišlo v Európe o život desať miliónov ľudí, sa sformovala Juhoslavia, štát, v ktorom sa spojilo Srbské kráľovstvo s niekoľkými provinciami Rakúsko-Uhorskej monarchie. V tom čase bola už monarchia, na základe povojnových mierových dohôd, neexistujúcim politickým útvarom rozdeleným na jednotlivé nástupnícke štáty. K Juhoslavii sa pridali tieto regióny: Chorvátsko, Bosna, Hercegovina, Dalmácia a Čierna Hora.

V roku 1941 Juhosláviu obsadili Nemci, neskôr ju okupovalo Taliansko. Po druhej svetovej vojne sa stala federatívnou republikou ovládanou komunistickým režimom Josipa Broza (1892 - 1980), známejšieho pod menom Tito, ktorý celej krajine násilne vnútil nekompromisne ateistickú, materialistickú ideológiu. Urobil to s cieľom udržať pohromade túto nesúrodú zmes území, etnických skupín, jazykov a náboženských vierovyznaní, pričom sa neštil používať ani hrubú silu a represie.

Po Titovej smrti sa pretrhla kontinuita režimu a navyše nebolo možné, aby sa vyhol dôsledkom krízy komunizmu, ktorá nadobudla medzinárodné rozmery. Vývoj situácie viedol k tomu, že 9. novembra 1989 padol Berlínsky múr, ktorý od roku 1961 rozdeľoval toto nemecké mesto na dve časti a zároveň bol symbolom rozdeleného Nemecka. Išlo o udalosť, ktorá predstavovala mimoriadne výrečný antisymbol a taktiež zapôsobila ako „spúšťač“ národno-emancipačných snáh na území Juhoslovanskej federácie. Dianie napokon vyústilo do rozpadu tohto štátneho útvaru. 4. novembra 1990 vystúpilo z federácie Slovinsko a 22. apríla 1991 ho nasledovalo Chorvátsko. Srbsko, ktoré bolo svedkom toho, ako sa mu pred očami rozpadá krehké politické zoskupenie, v ktorom si chcelo udržať vedúcu pozíciu, nemeškalo a poslalo do Slovinska, Chorvátska a Bosny-Hercegoviny svoje ozbrojené sily. Tak sa 26. júna 1991 začal konflikt, ktorý krvou preliatou pri nespočetných masakroch, vojenských operáciách a hrozných etnických čistkách spečatil osud Juhoslovanskej federácie. Stalo sa tak po viac než 70 rokoch jej existencie (1918 - 1991), z čoho 47 rokov bolo poznamenaných komunistickou diktatúrou.

Vojna trvala štyri roky a vyžiadala si približne 400 000 obetí.

Na území bývalej Juhoslávie naďalej pretrvávajú hlboko zakorenené napätia, predovšetkým v Bosne a Hercegovine. Je to najmä z dôvodu zložitých vzťahov medzi Hercegovinou, kde prevláda chorvátske obyvateľstvo vyznávajúce katolícku vieru, a vládou v Sarajeve, kde väčšinu tvoria moslimovia. V súčasnosti sa na území bývalej Juhoslávie nachádzajú tieto štáty: Slovinsko (s hlavným mestom Lublanou); Chorvátsko (Záhreb); Bosna a Hercegovina (Sarajevo); Srbsko (Belehrad); Čierna Hora (Podgorica); Kosovo (Priština); Macedónsko (Skopje).

2. Miesta zjavení

Keď niekto povie: „Idem na púť do Medžugoria“, nemá zvyčajne v pláne iba cestovať do Bosny a Hercegoviny a tam sa pomodliť v miestnom farskom Kostole svätého Jakuba. Iste sa chystá vykonať nábožnú návštevu viacerých miest, ktoré, na základe histórie zjavení Kráľovnej pokoja, nadobudli pre tunajších obyvateľov i veriacich z rôznych krajín osobitný význam. Aj my sa preto v nasledujúcom texte zblížša pozrieme na najdôležitejšie z miest v lokalite. Začneme samotnou obcou Medžugorie, ktorá, hoci nepatrná, sa v priebehu času stala známou prakticky všade na svete.

MEDŽUGORIE. Ako už bolo spomenuté, v chorvátčine tento názov znamená „[miesto] medzi horami“. Táto malá obec sa vďaka zjaveniam preslávila po celom svete. Jej

obyvatelia sa dlhé roky živili poľnohospodárskou produkciou, ktorá sa sústreďovala najmä na pestovanie tabaku, viniča a na chov oviec. V polovici 20. storočia v dôsledku hospodárskej krízy, ktorá prinútila mnoho miestnych obyvateľov odísť za prácou inde, sa Medžugorie takmer úplne vyľudnilo. V priebehu posledných tridsiatich rokov však zaznamenáva opätovný príliv obyvateľstva. Pričinili sa o to najmä nové pracovné príležitosti, keďže sa obec stala vyhľadávaným pútnickým miestom a obľúbenou destináciou náboženského cestovného ruchu.

BIJAKOVIČI. Aj keď sa zvykne hovoriť o „zjaveniach v Medžugorí“, nebude na škodu uviesť jedno spresnenie. Medžugorie, ktoré aktuálne spadá pod obec Čitluk, pozostáva z viacerých častí. Jednou z nich je Bijakoviči, na okraji ktorej sa nachádza skalnatý pahorok zvaný „Podbrdo“, kde sa odohrali prvé zjavenia Kráľovnej pokoja.

PODBRDO. Pahorok Podbrdo je až dodnes hlavným cieľom pútnikov, ktorí sa vydávajú na cestu do Bosny a Hercegoviny. Kto by netúžil prejsť tých pár stoviek metrov – pomedzi bronzové reliéfy zobrazujúce tajomstvá radostného ruženca – na miesto, kde sa 24. júna 1981 prvýkrát zjavila Panna Mária. Hoci odvtedy uplynulo už viac než 35 rokov, toto miesto si zachovalo svoj pôvodný ráz. Nebola vybudovaná infraštruktúra, ktorá by síce pútnikom uľahčila výstup na vrchol pahorka, no zároveň by narušila pokojnú, vyrovnanú atmosféru, ktorá tu panuje. Na mieste prvého zjavenia, kde predtým stál drevený kríž, bola v roku 2001 inštalovaná mramorová socha Kráľovnej pokoja, dielo sochára Dina Feliciho (1931 – 2002).

MODRÝ KRÍŽ. Po cestičke lemovanej bronzovými reliéfmi, ktoré znázorňujú tajomstvá slávnostného ruženca, je možné zostúpiť z miesta prvých zjavení späť do dediny. Za posledným bronzovým reliéfom, na úpätí vrchu, sa nachádza Modrý kríž, ktorý tu bol vztýčený v roku 1985. Mal označovať miesto, kde sa od 4. júla 1982 pravidelne schádza modlitbová skupina vizionára Ivana. Ešte donedávna sa mnohé verejné zjavenia, či už Ivanovi, alebo Mirjane - dvom zo šiestich medžugorských vizionárov, odohrávali pri Modrom kríži, kam zakaždým prichádzali tisíce pútnikov.

KRIŽEVAC. Vrch Križevac, čo v chorvátskom jazyku znamená „hora kríža“, je najvyšším bodom horského masívu, ktorý obklopuje Medžugorie. Vo výhlade, ktorý sa otvára z centra obce, ho vidno napravo za Kostolom svätého Jakuba. Hoci sa mu hovorí „hora“, jeho nadmorská výška je v skutočnosti len 500 metrov. Na tomto vrchu obyvatelia obce postavili železobetónový kríž, aby ľuďom pripomínal 1900. výročie Kristovej smrti a vykúpenia ľudstva. Jeho inštalácia bola dokončená 15. marca 1934, teda zhruba pol storočia pred začiatkom zjavení. Na začiatku osemdesiatych rokov sa spolu s príchodom prvých pútnikov ujala nábožná tradícia, ktorá pretrváva až dodnes - pobožnosť krížovej cesty, ktorú sa veriaci modlia kráčajúc po cestičke vedúcej na vrchol kopca, k nohám veľkého bieleho kríža. Na tomto mieste, po skončení krížovej cesty, ktorú sám viedol, odovzdal 24. novembra 2000 Pánovi svoju dušu Slavko Barbarič (1946 - 2000), jeden z tých rehoľníkov-františkánov, ktorí žili a pôsobili v Medžugorí od najranejšieho štádia zjavení. Pri príleži-

tosti prvého výročia jeho smrti bol na mieste jeho skonu umiestnený pamätný reliéf.

KOSTOL SVÄTÉHO JAKUBA. Tento chrám s patroci-
niom svätého Jakuba, patróna pútnikov, bol posvätený
v roku 1969. Nachádza sa v centre Medžugoria. Dnes je
obklopený obchodmi, penziónmi a súkromnými doma-
mi, no v čase prvých zjavení sa okolo neho rozkladali
rozľahlé tabakové polia, lúky a nevelmi výnosné vinice.
Po jeho dokončení sa zdalo, že jeho kapacita ďaleko pre-
vyšuje reálnu potrebu tejto nevelkej obce, ktorá mala
v tom čase zhruba 2000 obyvateľov. Počnúc rokom 1981
sem však prúdili čoraz početnejšie zástupy pútnikov
a veľmi rýchlo začalo byť jasné, že chrám nebude schop-
ný zvládnuť takýto príliv veriacich. Nielenže z roka na
rok silnel, ale jeho „prítoky“, ktoré sa najprv zbíjali len
z okolitých regiónov, časom vytryskli prakticky v každej
krajine sveta. Situácia si v roku 1998 napokon vyžiadala
vybudovanie väčšieho priestoru - „Sály Jána Pavla II.“,
ktorá sa nachádza za farským kostolom. Ide o veľkoka-
pacitnú konferenčnú halu, ktorá je typická nezameniteľnou
žltou farbou svojich vonkajších múrov. Zvyčajne
sa používa na usporadúvanie zhromaždení, kde sa vydá-
vajú verejné svedectvá, a tiež na modlitbové stretnutia
a liturgické slávenia v rozličných svetových jazykoch.

V priestore za Kostolom svätého Jakuba, medzi sakris-
tiou a stovkami úhľadne usporiadaných lavičiek, bolo po-
stavené kryté pódium v tvare polkruhu, ktoré pri liturgic-
kých obradoch na otvorenom priestranstve plní funkciu
presbytéria. Takýmto spôsobom vzniká „kostol pod ho-
lým nebom“, ktorý dokáže pojať tisíce veriacich prichá-

dzajúcich na medzinárodné večerné omše alebo eucharistické poklony vedené otcami františkánmi z miestnej farnosti.

3. Aktéri zjavení

V súvislosti s mariánskymi zjaveniami je potrebné povedať jedno: ich hlavná protagonistka je vždy jedna a tá istá – Panna Mária. Avšak na to, aby mohla svoje posolstvá komunikovať ľuďom, či už konkrétnemu národu, alebo celému svetu, používa osoby vizionárov. Je teda celkom namieste uviesť tu niekoľko základných informácií o šiestich vizionároch z Medžugoria. Zatiaľ čo v čase prvých zjavení, v roku 1981, boli mladými dospievajúcimi ľuďmi, dnes sú to dospelé osoby, ktoré žijú v manželstve (všetky z nich)⁷ a majú vlastné deti.

IVANKA IVANKOVIĆ. Narodila sa 21. júna 1966 v Bijakovíci, teda priamo v tej časti Medžugoria, kde sa začali zjavenia. Bola to ona, kto ako prvý z vizionárov uvidel

⁷ Pokiaľ ide o voľbu životného stavu, ktorú urobili vizionári z Medžugoria, stala sa predmetom živej diskusie, a to najmä vzhľadom na životné rozhodnutia protagonistov predchádzajúcich mariánskych zjavení v posledných storočiach, ktorí, ako napríklad Bernadeta z Lúrd či Lucia z Fatimy, si zvolili cestu rehoľného života. Keď im bola položená otázka na túto tému, všetci šiesti medžugorskí vizionári zhodne odpovedali, že vo veci výberu životného stavu im Panna Mária ponechala úplnú slobodu. Porov. LAURENTIN R. – RUPČIĆ L., *La Vergine appare a Medjugorje? Un messaggio urgente dato al mondo in un paese marxista*, Editrice Queriniana, Brescia 1984, s. 73 – 74.

a spoznal Pannu Máriu, ktorá sa 24. júna 1981 zjavila na pahorku Podbrdo. 7. mája 1985 jej Panna Mária zverila posolstvo známe ako „desiate tajomstvo“ a odvtedy sa jej prestalo dostávať každodenných zjavení. Namiesto toho sa jej Panna Mária začala zjavovať raz za rok, každého 25. júna; pri tejto príležitosti jej postupne objasňuje obsah desiatich tajomstiev. Panna Mária ju žiada najmä o to, aby sa osobitným spôsobom modlila za rodiny. Je vydatá, má tri deti a žije v Medžugorí.

MIRJANA DRAGICEVIĆ. Narodila sa 18. marca 1965 v Sarajeve. 25. decembra 1982 jej bolo odovzdané desiate tajomstvo, čo bol zároveň posledný deň jej každodenných zjavení. Odvtedy ich máva raz za rok, 18. marca, práve keď slávi narodeniny. Uvedená skutočnosť však nie je ozajstný dôvod výsady, ktorú dostala: ten sa podľa Panny Márie stane jasným v čase, keď sa začne naplňovať obsah jednotlivých tajomstiev. Počnúc 2. augustom 1987 sa jej Panna Mária zjavuje aj každý druhý deň v mesiaci, v ostatných rokoch najmä s posolstvami pre „*tých, ktorí zatiaľ nepoznajú Božiu lásku*“ (2. marca 1997). Modliť sa zvlášť za neveriacich je poslanie, ktoré jej bolo osobitne zverené. Je vydatá, má dve dcéry a žije v Medžugorí.

VICKA IVANKOVIĆ. Narodila sa 3. septembra 1964 v Bijakovići, jednej zo štyroch častí, z ktorých pozostáva Medžugorie. Doposiaľ jej bolo odhalených deväť z desiatich medžugorských tajomstiev a každodenné zjavenia trvajú dodnes. Tvrdí, že bola obdarená zvláštnym privilégiom – Panna Mária jej nadiktovala celý svoj život, ktorý zapísala do štyroch zošitov; budú zverejnené, keď tak